

DISKRIMINACE

BARBORA JECHOVÁ

DISKRIMINACE DLE ADZ

Každý subjektivní pocit ukřivdění není diskriminací!

Diskriminace je:

- porušením práva na rovné zacházení (rovnosti příležitostí) => diskriminace je protiprávní
- rozdílné zacházení s lidmi v právem vymezených situacích z důvodu(ů), které právo zapovídá
- jednání, které nemá rozumné odůvodnění (nelegitimnost), nebo je nepřiměřené (disproporčnost)

FORMY DISKRIMINACE

Definice obsaženy v § 2 – 4 ADZ

ADZ rozlišuje diskriminaci **přímou a nepřímou**

+

ADZ za diskriminaci považuje také

obtěžování, pronásledování, pokyn a navádění k diskriminaci

Přímá diskriminace:

Jednání, včetně opomenutí, kdy se s **jednou osobou** zachází **méně příznivě**, než se zachází nebo se zacházelo nebo by se zacházelo **s jinou osobou ve srovnatelném postavení**, a to z tzv. zakázaného **důvodu** a v tzv. zakázané **oblasti**

Nepřímá diskriminace (§ 3 odst. 1 ADZ):

- Jednání nebo opomenutí, kdy je osoba na základě zdánlivě neutrálního ustanovení, kritéria nebo praxe znevýhodněna oproti ostatním

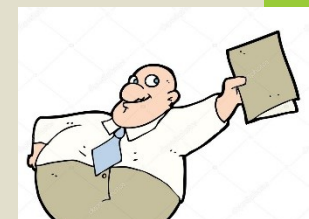
Obtěžování (§ 4 odst. 1 ADZ):

- nežádoucí chování, jehož záměrem nebo důsledkem je snížení důstojnosti osoby a vytvoření zastrašujícího, nepřátelského, ponižujícího, pokořujícího nebo urážlivého prostředí
- Má-li sexuální povahu = **sexuální obtěžování (§ 4 odst. 2 ADZ)**

Pronásledování (§ 4 odst. 3 ADZ)

- Nepříznivé zacházení, postih nebo znevýhodnění, k němuž došlo v důsledku uplatnění práv na ochranu před diskriminací

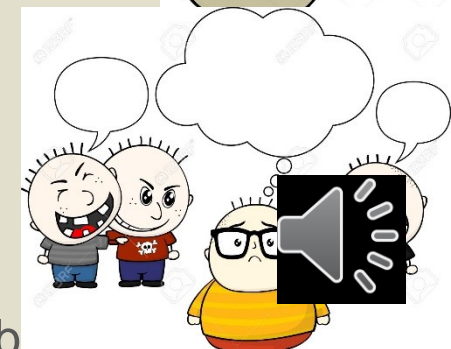

Pokyn k diskriminaci (§ 4 odst. 4 ADZ)

- Chování osoby, která zneužije podřízeného postavení druhého k diskriminaci třetí osoby

Navádění k diskriminaci (§ 4 odst. 5 ADZ)

- Chování osoby, která druhého přesvědčuje, utvrzuje nebo

ZAKÁZANÉ DISKRIMINAČNÍ DŮVODY

- rasa, etnický původ, národnost,
- pohlaví (těhotenství, mateřství/otcovství, pohlavní identifikace),
- náboženské vyznání, víra či světový názor,
- sexuální orientace,
- věk,
- zdravotní postižení.

§ 2 ADZ

VĚCNÁ PŮSOBNOST ADZ - OBLASTI

- oblast pracovního práva a přístupu k povolání, podnikání a jiné výdělečně činnosti,
- členství a činnost v odborových organizacích (radách zaměstnanců, apod.),
- členství a činnost v profesních komorách,
- sociální zabezpečení,
- přiznání a poskytování sociálních výhod,
- přístupu ke zdravotní péči a jejího poskytování,
- přístupu ke vzdělání a jeho poskytování,
- přístupu ke zboží a službám, včetně bydlení, pokud jsou nabízeny veřejnosti nebo při jejich poskytování.

§ I odst. I ADZ

MOŽNOSTI OBRANY PROTI DISKRIMINACI

Příslušný kontrolní či nadřízený orgán

- Zaměstnanec x zaměstnavatel → inspektorát práce
- Zaměstnanec x zaměstnanec → nadřízený pracovník
- Lze dosáhnout: ukončení diskriminačního jednání
- Nelze dosáhnout: přiměřeného zadostiučinění (např. omluvy) nebo náhrady způsobené majetkové či nemajetkové újmy

Antidiskriminační žaloba (§ 10 ADZ)

- Lze dosáhnout: ukončení diskriminačního jednání, odstranění jeho následků, poskytnutí přiměřeného zadostiučinění (např. omluva) či náhrada způsobené újmy v penězích.
- tzv. dělené důkazní břemeno
- Místní příslušnost soudu: většinou okresní místně příslušný soud žalovaného (tedy toho, kdo měl diskriminovat - § 9 a § 84 a násl. OSŘ)

Pokus o smírné řešení formou mediace

VEŘEJNÝ OCHRÁNCE PRÁV A DISKRIMINACE

Od roku 2009 národním tělesem pro rovné zacházení a ochrany před diskriminací (anglicky Equality body)

Poskytování metodické pomoci – vyhodnocení, zda se může jednat o diskriminaci, poradenství obětem (jak postupovat, na koho se obrátit, jak podat návrh na zahájení řízení z důvodu diskriminace)

Výzkum

Zveřejňování zpráv a doporučení k otázkám souvisejícím s diskriminací

Komunikace s evropskými subjekty

www.ochrance.cz/diskriminace

Počet stížností na diskriminaci

v roce 2017 **384** **342** v roce 2018

DALŠÍ ZDROJE, KTERÉ SE MOHOU HODIT

Výroční zprávy VOP (easy to read) – obsahuje konkrétní příběhy

<https://www.ochrance.cz/diskriminace/vyrocnizpravy/>

Výzkumy VOP v oblasti diskriminace

<https://www.ochrance.cz/diskriminace/vyzkum/>

Příběhy, které inspirují – diskriminace z důvodu:

- Etnického původu:

https://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/Letaky/2017_diskriminace-romove_CJ.pdf

- Věku: https://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/Letaky/Diskriminace-z-duvodu-veku.pdf

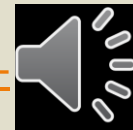
- Pohlaví: https://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/Letaky/Diskriminace-z-duvodu-pohlavi.pdf

- Zdravotního postižení:

https://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/Letaky/Diskriminace-zdravotni-postizeni.pdf

- Diskriminace z důvodu sexuální orientace, transgenderu:

https://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/Letaky/Diskriminace_sexualni-orientace-transgender.pdf

POUŽITÉ ZKRATKY ZÁKONŮ

ADZ - zákon č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon), ve znění pozdějších předpisů

OSŘ - zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

